

Suhde on jotain näkymätöntä. Se on kuin kahden magneetin välinen voimakenttä, joka parhaimmillaan miltei kipinöi hyvää energiaa.

Teksti **Salme Mujunen**
Kuvat **Tapani Romppainen**

Itse asiassa kyse on useammasta kuin kahdesta toisiaan vetävästä tai toisiaan hylkivästä magneetista. Monet pienet positiiviset ja negatiiviset varaukset muodostavat kimpun, joiden kokonaisvaikutus on koiran ja ohjaajan välinen suhde. Kysymys kuuluu: onko heillä hyvä olla yhdessä?

Suhteen perustana on koiran ja ihmisen välinen aito kiintymys ja molemminpuolinen luottamus. Koiran näkökannalta kyse on myös perustarpeiden tyydyttämisestä. Omistaja merkitsee koiralleen nälän poistajaa, laumaa, käyttäytymismallia, turvaa ja reiviirin eli elintilan määrittelijää. Kun koira sopeutuu tähän ympäristöön hakeutuen ihmisen läheisyyteen, sanotaan että koiralla on laumaviettä.

Koiran ominaisuuksiin kuuluu synnynnäinen kyky muodostaa tiivis suhde laumaansa kuuluvien välille, sillä laumaan kuuluminen on sille usein elinehto. Lauman ei tarvitse olla varsinaisesti joukko, vaan käsite lauma voi pitää sisälään vaikkapa vain yhden ihmisen ja yhden koiran.

Tämä yhteisö merkitsee yksilöilleen turvallisuutta ja se suojelee jäseniään kollektiivisesti. Ironista kyllä, laumavietin voimakkuus voi aiheuttaa myös sellaisen ristiriitaisen tilanteen, että mikäli

uhka tulisi lauman sisältäpäin eli ihmiseltä, koira ainakin tiettyyn pisteeseen asti hakisi ihmisestä myös turvaa ja hyväksyntää.

Legendat kuolemaansa asti isännälleen uskollisista koirista ja niiden uskomattoman inhimillisiltä tuntuvat uroteot pohjautuvat koiran luontaiseen kykyyn muodostaa voimakkaita laumasiteitä. Vahva laumavietti ja turvallinen, hyvä suhde omistajaansa luo perustan siihen, että meidän jokaisen omasta koirasta voi tulla meidän oman elämämme sankari. Pohjimmiltaan kyse on kaiken koiranomistamisen peruskulma-

kivistä: hyvästä koiranpidosta ja sen kautta muodostuvasta hyvästä suhteesta.

Suhde ulkopuolisen silmin

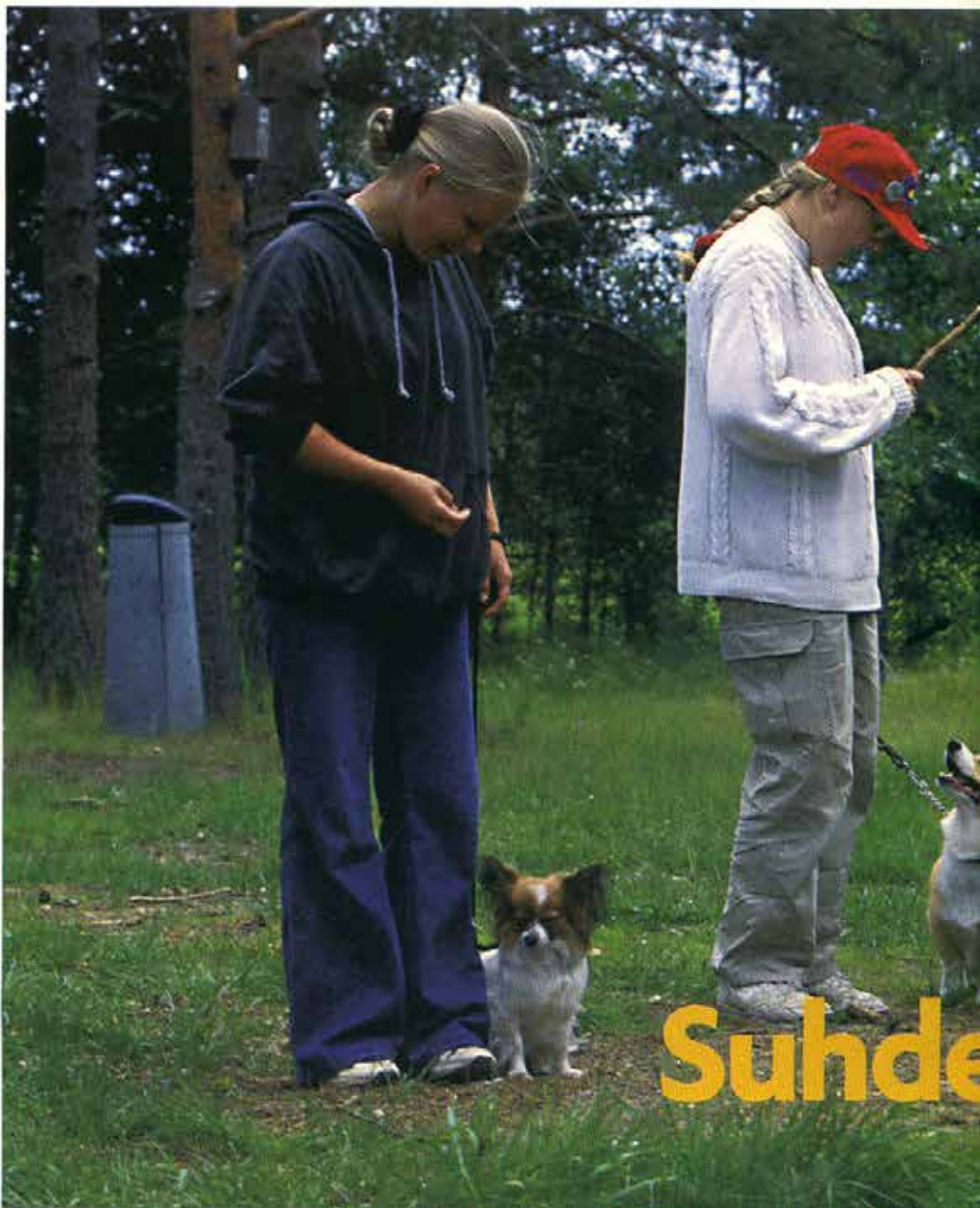
Koiran ja ohjaajan suhde on ympärivuorokautinen olotila. Se ei ole jotain, joka otetaan esille mentäessä koirakouluun tai tottelevaisuuskokeeseen. Suhde tulee esille kotioloissa, mutta esimerkit on helpompi tuoda nähtäville koulutuskentiltä.

Katselemalla koirakkoa harjoitustilanteissa voi tehdä havaintoja. Pitävätkö koira ja ohjaaja aidosti yhteyttä toisiinsa? Onko koi-

ralla "käsijarru" päällä sen ollessa ohjaajansa läheisyydessä? Pystyykö koira olemaan rentona, vaikka se olisi fyysisessä kontaktissa ihmiseen?

Suhde sisältäpäin

Hyvän suhteen luominen alkaa heti koiranpennun tultua uuteen kotiinsa. On tietoisten päätöksien aika. Pennun yksi tärkeimmistä tarpeista on tarve turvallisuuteen. Pienellä pennulla ei ole kykyä suojella itseään epäoikeudenmukaisilta hyökkäyksiltä koirapuis- toissa, eikä se voi sivuuttaa ympä-

ristönsä ihmisten äkillisiä raivo-
puuskia antamatta niiden vaikut-
taa itseensä ja henkiseen kas-
vuunsa.

Fyysiset ja psyykkiset ihmisistä
tai toisista koirista aiheutuvat
väkivaltaisuuDET jättävät pysyviä
arpia pennun henkiseen kasvuun.
Rohkeaksi ja tasapainoiseksi ei
kasveta rikkinäisissä tai pelon sä-
vyttämässä elinolosuhteissa. Pelon
toistuva kohtaaminen ei kasvata
pentukoiraan rohkeuteen ja luotta-
mukseen, vaan pelko on sisäinen
olotila, joka voi vain vähentää
luottamusta ympäristön turvalli-
suuteen ja lauman kykyyn suojel-

lä jäseniään. Kuormitus näkyy
koiran käytöksessä joko uupumi-
senä tai arkuutena, tai se voi luo-
da koirassa myös aivan uuden ta-
van tulla esiin: hyökkäämisestä
voi tulla keino puolustautumi-
seen.

Ihminen mieltää herkästi koi-
ran aggressiivisen käytöksen roh-
keuden ja kovuuden ilmentymä-
nä, mutta aivan liian usein ky-
seessä on pelosta aiheutuva puo-
lustautuminen. Pelkopohjainen
aggressio vaatii aivan toisenlai-
nen hoitosuunnitelman, kuin do-
minanssipohjainen aggressio.

Koiran ja ohjaajan hyvään suh-
teeseen kuuluu koiran turvalli-
sten kasvuolosuhteiden turvaami-
nen. Vain näin koira voi kaikissa
olosuhteissa luottaa ohjaajansa
oikeudenmukaisuuteen.

Kovasta kohtelusta koira mene-
nee ns. lukkoon, se saattaa lakata
yrittämästä ja passivoitua. Epä-
varman ohjaajan käytös saa koi-
ran epävarmaksi. Tie hyvään suh-
teeseen koiransa kanssa on sen
reilu ja oikeudenmukainen kohte-
leminen. Tietynlainen empaattis-
uus eli kyky aistia koiransa tun-
netiloja, on tärkein kulmakivi

suhteen perustaksi. Reilu kohtelu
ei kuitenkaan ole sitä, etteikö koi-
ralla olisi rajoja.

Kyse on siitä, kuinka ihminen
menettelee kokiessaan koiransa
käyttäytyvän sääntöjen vastaises-
ti joko arkipäiväisessä elämässä
tai koulutustuokioissa. Reilu ihmi-
nen, jolla on hyvä suhde koiraan-
sa, pystyy näissä tilanteissa toimi-
maan oikeudenmukaisesti ja em-
patiakykynsä säilyttäen. Koiran-
ohjaaja ei voi seurauksetta selvittää
tilanteesta hermojensa menettä-
misellä, huutamalla koiralleen, pi-
tämällä mykkäkoulua, rempomalla
hihnasta tai antautumalla
muunlaisiin koiraansa kohdistu-
viin fyysisiin kurituksiin.

Kun katsotaan asiaa koiran ja
ohjaajan suhteen kannalta, pit-
källä tähtäimellä tällaiset ohjaa-
jan turhautuneisuuden purkauk-
set ja hallitsematon käytös ovat
koiran kannalta hyvin epäoikeu-
denmukaisia. Ohjaajan empatia-
kyvyn puutteesta kielii myös se,
että hän ei kyseessä olevassa ti-
lanteessa kykene käsittämään toi-
mintansa seuraamuksia pitkällä
tähtäimellä. Tulisi ottaa huomi-
oon, millaisia tunnereaktioita oh-
jaajan käytös koirassa aiheuttaa.
Koiran todennäköisin vaste ohjaa-
jaa kohtaan on pelko- ja väistä-
misreaktiot. Ne eivät luo hedel-
mällistä maaperää koiran ja ihmi-
sen väliseen luottamukseen.

Suhde koeympäristössä

Tottelevaisuus- ja palveluskoira-
kokeissa yksi arvostelukriteeri on
koirakon yhteistyö. Seuraamisläi-
ke on hyvä malliesimerkki suori-
tuksesta, jossa suhde tulee esille
havainnollisella tavalla.

Seuraaminen muodostuu
useista eri komponenteista. Työs-
kentelyhalu eli viettivire, halun
oikeanlainen hallinta, suorituksen
tekninen osaaminen sekä suhde
ohjaajan ja koiran välillä.

Kun suhde pohjautuu luotta-
mukseen, antaa koira myös "koo-

Harjoitus-
tilanteissa
näkee, toimii-
ko ohjaajan
ja koiran
välinen suhde
aidolla
tavalla.

koiran ja ohjaajan välillä

Hyvän suhteen muodostuminen alkaa heti kun luovutusikäinen pentu tulee uuteen kotiinsa ja tutustuu uusiin perheenjäseniinsä.

ta itsensä" eli antaa ohjaajan johdattaa tekemistä siitä henkisesti paineistumatta. Tämä kokoaminen on paljon käytetty termi hevospuolella, etenkin kouluratsastuksessa puhutaan yleisesti eteenpäinpyrkimyksestä, kokoamisasteesta, rentoudesta ja kuuliaisuudesta.

Itse asiassa koirien koulutuksessa kyse on aivan samoista elementeistä. Eteenpäinpyrkimys on viettivirettä, energiaa ja motivoituneisuutta. Kokoaminen ja kuuliaisuus koiran hallittavuutta, energian ja voiman säätelyä ja kanavoimista. Hyvin koulutettu koira antaa ulospäin vaikutelman hyväntuulisuudesta, energisyydestä ja työskentelyhalusta. Se ei tee vain mekaanisesti sille annettuja tehtäviä, vaan niin sanotusti elää työllensä. Sellainen on ilomälle. Ja jos tämän kaiken pääsee kokemaan koiransa kanssa yhteistyössä, varmasti nauttii tilanteen mukanaan tuomasta positiivisesta tunteesta. □